

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 23.07.1997
KOM(97) 392 endelig udg.

97/0221 (PRT)

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV

OM RAMMEAFTALEN

**VEDRØRENDE DELTIDSARBEJDE, DER ER INDGÅET AF
UNICE, CEEP OG EFS**

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Indledning

1. Nye fleksible arbejdsformer, særlig deltid, har fået større betydning i de senere år, og denne udvikling gør sig fortsat gældende på de nationale arbejdsmarkeder.
2. Den 29. juni 1990 forelagde Kommissionen tre forslag til rådsdirektiv om visse ansættelsesforhold (deltidsbeskæftigelse, midlertidig beskæftigelse)¹
3. Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 20.9.1990². Europa-Parlamentet meddelte sine udtalelser den 24.10.1990³. I overensstemmelse med traktatens artikel 149 forelagde Kommissionen den 7.11.1990 et ændret forslag for Rådet⁴ med nogle af de ændringer, Parlamentet havde ønsket.
4. Forslagene blev drøftet i Rådet ved forskellige lejligheder i perioden 1990-1994. Det eneste af disse forslag, som blev vedtaget af Rådet, var Rådets direktiv 91/383/EØF om "supplering af foranstaltningerne til forbedring af sikkerheden og sundheden på arbejdsstedet for arbejdstagere, der har et tidsbegrænset ansættelsesforhold eller et vikaransættelsesforhold"⁵.
5. I juli 1994 offentliggjorde Kommissionen sin hvidbog om fremtiden for europæisk social- og arbejdsmarkedspolitik. Heri gentager Kommissionen, at den er villig til at gå videre inden for det pågældende område, og anfører i kapitel III, at den først og fremmest vil prioritere at få Rådet til at vedtage forslagene om atypisk beskæftigelse. "Der skal i forbindelse med de foranstaltninger, der vedtages, ligeledes tages hensyn til principperne i ILO-konventionen om deltidarbejde, som blev vedtaget i juni 1994. Hvis der ikke gøres fremskridt i Rådet på baggrund af de foreliggende forslag inden udgangen af 1994, vil Kommissionen med hjemmel i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken iværksætte høringer af arbejdsmarkedets parter".
6. I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen understreges det, at det er nødvendigt at træffe foranstaltninger med henblik på at fremme beskæftigelse og lige muligheder for kvinder og mænd, og det henstilles, at der træffes foranstaltninger, som tager sigte på "fremme af vækstens evne til at øge beskæftigelsen gennem en mere fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet, således at der både tages hensyn til arbejdstagernes ønsker og de konkurrencemæssige krav".

¹ KOM (90) 228, endelig udg. af 29.6.1990, EFT C 224 af 8.9.1990, s. 8.

² EFT C 332 af 31.12.1990, EFT C 332 af 31.12.90, s. 167

³ EFT C 295 af 26.11.1990, s. 112

⁴ KOM (90) 533, endelig udg. , EFT C 305 af 5.12.90, s. 12

⁵ EFT L 206 af 29.7.1991, s. 19

7. Da der ikke blev gjort fremskridt i Rådet, besluttede Kommissionen at iværksætte den procedure, der omhandles i artikel 3, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken. Den 27. september 1995 godkendte Kommissionen derfor, at der blev iværksat høring af arbejdsmarkedets parter i henhold til artikel 3, stk. 2, i ovennævnte aftale. Efter en høringsperiode på 6 uger havde Kommissionen modtaget 22 svar.
8. Af svarene fra arbejdsmarkedets parter fremgik det, at man i stort omfang støtter det overordnede princip om, at der ikke må diskrimineres mod de arbejdstagere, som er berørt af de nye fleksible arbejdsformer, og at de pågældende skal sikres samme behandling som heltidsansatte og ansatte med en tidsubestemt arbejdskontrakt. Selvom udtalelserne afveg væsentligt fra hinanden med hensyn til, hvilken form for foranstaltninger, der skal træffes på dette område, og på hvilket niveau, så tilkendegav de fleste af arbejdsmarkedets parter dog, at de er rede til at spille en aktiv rolle, når de pågældende principper skal defineres og iværksættes, særlig via kollektive forhandlinger på et formålstjenligt niveau.
9. Efter at Kommissionen havde gennemgået disse reaktioner, mente den, at det var ønskeligt med en fællesskabsindsats, og besluttede den 9. april 1996 at iværksætte den anden høring af arbejdsmarkedets parter, som fastsat i artikel 3, stk. 3, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken. Den 19. juni 1996 meddelte tre organisationer (UNICE, CEEP, ESF), at de havde til hensigt at indlede forhandlinger om det pågældende emne, og i første omgang specielt om deltid. Den 12. marts 1997 anmodede de, med hjemmel i artikel 3, stk. 4, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, Kommissionen om at få forlænget fristen med yderligere 3 måneder. Kommissionen godkendte forlængelsen. Da de tre organisationer havde afsluttet forhandlingerne, vedtog de den 6. juni 1997 en rammeaftale. De fremsendte aftalen til Kommissionen og anmodede i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken om at få den iværksat ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen.
10. Arbejdsmarkedets parter anmodede endvidere Kommissionen om at sørge for følgende i forslaget til iværksættelse af aftalen:

anmode medlemsstaterne om at vedtage love og administrative bestemmelser senest 2 år efter afgørelsens vedtagelse eller sikre sig, som anført i artikel 2, stk. 4, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der optræder som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, at arbejdsmarkedets parter indfører de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej, inden udgangen af den pågældende periode, samt

sørge for, at medlemsstaterne, hvis det er nødvendigt på grund af særlige vanskeligheder eller gennemførelse ved kollektiv overenskomst, kan råde over op til et år mere for at rette sig efter afgørelsen.
11. Selvom teksten fra den anden høring tog sigte på fleksibel arbejdstid og arbejdstagernes sikkerhed (andre former for arbejde end heltidsarbejde og arbejde på tidsubestemt arbejdskontrakt), så ville arbejdsmarkedets parter dog hovedsagelig lægge vægt på deltidssarbejde, samtidig med at de dog tilkendegav, at de havde til hensigt at overveje, om det er nødvendigt med lignende aftaler for andre arbejdsformer.

Gennemgang af aftalen

12. I meddelelsen om gennemførelsen af protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken⁶ understreger Kommissionen, at "kraft af sin rolle som traktaternes vogter udarbejder Kommissionen sine forslag til afgørelse, som den forelægger Rådet, idet den tager hensyn til de kontraherende parters repræsentative status, deres mandat samt "lovmæssigheden" af enhver bestemmelse i den kollektive aftale i forhold til fællesskabslovgivningen og under overholdelse af bestemmelserne vedrørende små og store virksomheder i artikel 2, stk. 2. Under alle omstændigheder agter Kommissionen at udarbejde en begrundet udtalelse om ethvert forslag, som forelægges for Rådet vedrørende dette område, med Kommissionens bemærkninger til og vurdering af den aftale, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter".

i. De kontraherende parters repræsentative status og deres mandat

13. De parter, der er med i aftalen, er UNICE, CEEP og EFS. De tre organisationer har siden 1985 været involveret i uafhængige og frivillige drøftelser, den såkaldte sociale dialog fra "Val Duchesse". Dialogen er resulteret i 15 fælles udtalelser, 2 henstillinger og 3 aftaler og 4 erklæringer. Der blev især indgået en betydningsfuld aftale i oktober 1991, hvorefter man skulle definere den sociale dialogs rolle og plads i de nye fællesskabsrammer. Artikel 3 og 4 i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken er i vid udstrækning inspireret af denne aftale.
14. De tre organisationer opfylder alle følgende kriterier, som er defineret i Kommissionens meddelelse (punkt 24):
- de er tværfaglige og opererer på europæisk plan
 - de er sammensat af organisationer, som indgår som et integreret og anerkendt element i strukturerne for dialogen mellem arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne, og de har kapacitet til at forhandle aftaler og er repræsentative i samtlige medlemsstater
 - de har relevante strukturer, der sikrer en effektiv deltagelse i gennemførelsen af aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken.
15. Disse tre organisationer er de eneste tre tværfaglige organisationer af generel art, som er anført i bilag 2 i Kommissionens meddelelse. I øvrigt når undersøgelsen af arbejdsmarkedets parter frem til en række konklusioner (der var vedlagt meddelelsen) vedrørende arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationernes repræsentativitet. I kapital D.II i meddelelsen om udviklingen af den sociale dialog på fællesskabsplan⁷ giver Kommissionen udtryk for, at den gerne vil "opfordre de europæiske arbejdsmarkedsparter til at finde sammen i et tættere samarbejde for at finde en løsning på dette spørgsmål".

⁶ KOM (93) 600 af 14. december 1993

⁷ KOM (96) 448, endelig udg. af 18.9.1996

Arbejdsgiverorganisationer

16. Den mest repræsentative arbejdsgiverorganisation for samtlige industrigrene og virksomhedskategorier er UNICE. I alle medlemsstaterne er de tværfaglige arbejdsgiverforbund, der er tilknyttet UNICE, langt de mest repræsentative. Alle medlemmerne har på nationalt plan direkte eller indirekte en rolle at spille i de kollektive forhandlinger og deltager i Den internationale Arbejdskonference. CEEP har en signifikant repræsentation hvad angår virksomheder, som er offentlige eller med offentlig deltagelse i medlemsstaterne.

Arbejdstagerorganisationer

17. Den tværfaglige arbejdstagerorganisation, som er langt den mest repræsentative på europæisk plan, er EFS. I alle medlemsstaterne er de fagforeninger, der er tilknyttet ESF, de mest repræsentative. Alle medlemmerne har på nationalt plan direkte eller indirekte en rolle at spille i de kollektive forhandlinger og deltager i Den internationale Arbejdskonference.

Konklusion

18. Kommissionen har konstateret, at de tre organisationer har fået særligt mandat fra deres medlemmer på nationalt plan til at forhandle deltid, og de har indgået en rammeaftale i deres navn. Medlemmerne har godkendt rammeaftalen.
19. Kommissionen har ud fra denne undersøgelse konkluderet, at de tre organisationer opfylder kravet om repræsentativitet, som Kommissionen ville verificere, inden den oversendte sit forslag, både i forhold til modtagerne og aftalens genstand.
- ii. **"Lovmæssigheden" af aftalens bestemmelser vedrørende den rolle, de ikke underskrivende arbejdsmarkedsparter og deres medlemmer har**
20. Flere andre arbejdsmarkedsparter, som blev hørt af Kommissionen, gav udtryk for, at de ønskede at deltage i forhandlingerne. Kommissionen blev informeret om brevudveksling og drøftelser mellem de arbejdsmarkedsparter, der har underskrevet aftalen og de pågældende andre. Kommissionen blev endvidere informeret om, at eksperter fra arbejdsmarkedsparternes tre sektororganisationer havde deltaget i forhandlingerne i UNICEs delegation.
21. I øvrigt sendte Kommissionen rammeaftalen til alle de arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer, som var blevet hørt eller informeret i forvejen, og der blev arrangeret et informations- og høringsmøde med dem.
22. Nogle af organisationerne har anfægtet de underskrivende parter repræsentativitet og fremført, at aftalen ikke tager hensyn til visse sektors eller virksomhedskategoriens interesser. Andre har derimod lagt vægt på, at bestemmelserne i aftalen er så fleksible, at man ved gennemførelsen i national ret har mulighed for at tage hensyn til visse sektors eller delsektors specifikke behov.
23. Kommissionen har kontrolleret de relevante bestemmelser. Da rammeaftalen gentagne gange henviser til arbejdsmarkedsparterne på "det rette niveau", til lovgivningen, "kollektive overenskomster eller national praksis", mener Kommissionen, at de arbejdsmarkedsparter, som ikke har underskrevet aftalen, samt deres medlemmer på nationalt plan stort set bevarer deres rolle.

iii. Overholdelse af bestemmelserne vedrørende små og mellemstore virksomheder

24. Ifølge artikel 2, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken skal det i al lovgivning på området "undgås at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder".
25. Problemerne for små og mellemstore virksomheder har været genstand for særlig opmærksomhed under udarbejdelsen af rammeaftalen. Der er således en udtrykkelig henvisning hertil: Betragtning 7: Denne aftale tager hensyn til, at det er nødvendigt at forbedre kravene i social- og arbejdsmarkedspolitikken, at fremme Fællesskabets konkurrenceevne og at undgå at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder.
26. Aftalen indholder naturligvis ikke en bestemmelse om, at små og mellemstore virksomheder er undtaget fra det grundlæggende retsprincip om, der ikke må være tale om forskelsbehandling. I henhold til artikel 1, litra b), har aftalen dog som overordnet mål at fremme deltidsarbejde og fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden. I den forbindelse hedder det i artikel 5, stk. 1 og 2, at lovgivningsmæssige eller administrative hindringer, som kan vanskeliggøre deltidsarbejde, fjernes ad lovgivnings- eller aftalemæssig vej. Men selvom fremme af deltidsarbejde henviser til alle virksomheder generelt, uanset størrelse og antal ansatte, så er det klart, at små og mellemstore virksomheder bør drage størst fordel af en sådan bestemmelse.
27. Flere bestemmelser (artikel 2, stk. 2 - artikel 3, stk. 3 - artikel 4, stk. 3 - artikel 4, stk. 4, og artikel 6, stk. 2) henviser til lovgivningen, kollektive overenskomster eller national praksis og/eller arbejdsmarkedsparterne på det rette niveau, og giver et stort spillerum på virksomhedsniveau. Selvom der ikke udtrykkeligt henvises til små og mellemstore virksomheder, så giver bestemmelserne mulighed for i givet fald at træffe særlige nationale gennemførelsesforanstaltninger, hvor der tages hensyn til deres specifikke behov.
28. Disse bestemmelser viser, at arbejdsmarkedets parter er villige til at tilskynde til indførelse af nye fleksible former for arbejds- og arbejdstidstilrettelæggelse, som er bedre tilpasset til samfundets skiftende behov, og hvor der tages hensyn til såvel virksomhedernes som arbejdstagernes behov (betragtning 4 og 5).
29. Følgelig har Kommissionen kunnet konkludere, at bestemmelserne vedrørende små og mellemstore virksomheder er blevet overholdt. Da arbejdsmarkedets parter redigerede rammeaftalen, sørgede de for, at der var plads til, at der kunne tages hensyn til de særlige forhold for små og mellemstore virksomheder, blandt andet i forbindelse med gennemførelsen i national ret.

iv "Lovmæssigheden" af aftalens bestemmelser

30. Kommissionen har nøje undersøgt hver enkel bestemmelse i rammeaftalen og finder ikke, at bestemmelserne er i modstrid med fællesskabsretten. Det forhold, at aftalen indeholder forpligtelser for medlemsstaterne, drager ikke dens lovmæssighed i tvivl. Tværtimod fremgår det af den 2. erklæring, der er vedlagt aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken⁸, at det andet trin i gennemførelsen af aftalerne mellem arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan kan indebære forpligtelser for medlemsstaterne. Disse forpligtelser følger ikke direkte af aftalen mellem arbejdsmarkedets parter, men af selve gennemførelsen af denne aftale. Med hensyn til indholdet af aftalen omhandler punkt v Kommissionens vurdering heraf.

v. Vurdering af aftalen

31. På baggrund af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen og efterfølgende møder betragter Kommissionen deltidsarbejde som en væsentlig faktor, når det drejer sig om at fremme beskæftigelse og lige muligheder for kvinder og mænd samt i nogle tilfælde, når det drejer sig om at lette adgangen til efter- og videreuddannelse. Deltid medvirker endvidere til at gøre væksten mere beskæftigelsesintensiv, særlig gennem en mere fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet, hvilket både skulle imødekomme arbejdstagernes ønsker og de krav, som følger af konkurrencen. Kommissionen har derfor konsulteret arbejdsmarkedets parter som led i en større indsats. Bidraget fra arbejdsmarkedets parter er i sig selv positivt, fordi det arrangeres, at der tages hensyn til virksomhedernes konkurrenceevne og arbejdstagerens interesser samtidig.
32. Kommissionen kan fuldt ud tilslutte sig målene i arbejdsmarkedsparternes rammeaftale, og mener, at den har to vigtige aspekter.
33. På den ene side er minimumsforskrifter på deltidsområdet et vigtigt skridt på vejen mod et minimum for arbejdstagernes grundlæggende rettigheder. Det bliver således lettere at fremme lige muligheder for mænd og kvinder. Delingen af ansvaret for familien på begge forældre er et væsentligt element i de strategier, der er beregnet på at forbedre ligestillingen på arbejdsmarkedet.
34. På den anden side bidrager aftalen også til gennemførelse af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen med hensyn til indførelse af nye fleksible former for arbejdstilrettelæggelse. Denne fleksibilitet skal imødekomme behovene hos virksomheder, som over for den internationale konkurrence må øge deres konkurrenceevne. Den skal ligeledes tage hensyn til arbejdstagernes interesser og give dem mulighed for i højere grad at kunne tilpasse deres arbejdstid til deres behov, særlig for uddannelse, for at de kan bevare eller øge deres muligheder for beskæftigelse. En aftale herom mellem arbejdsmarkedets parter, som er resultatet af forhandlinger mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, synes at være det, der er mest hensigtsmæssigt til at forene de to parter interesser.

⁸ "De elleve Høje Kontraherende parter erklærer, at det første trin i gennemførelsen af aftalerne mellem arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan - der er nævnt i artikel 4, stk. 2 - består i at udbygge aftalernes indhold ved kollektive forhandlinger efter hver medlemsstats regler, og at dette derfor ikke indebærer, at medlemsstaterne har pligt til direkte at anvende disse aftaler eller udarbejde regler for gennemførelse heraf, eller at de har pligt til at ændre de gældende nationale bestemmelser for at lette iværksættelsen af disse."

35. Kommissionen mener, at alle betingelser er til stede for at kunne oversende et forslag til gennemførelse af rammeaftalen mellem arbejdsmarkedets parter ved en rådsafgørelse.

Kommissionens forslag

36. Kommissionen udtalte i sin meddelelse af 14. december 1993 at, "hvis arbejdsmarkedets parter anmoder om, at en aftale, der er indgået på fællesskabsplan, gennemføres via Rådets afgørelse på grundlag af Kommissionens forslag, har Rådet ikke mulighed for at ændre aftalen. Kommissionen nøjes derfor, efter at den har set nærmere på den aftale, arbejdsmarkedets parter har indgået, under alle omstændigheder med at foreslå, at Rådet vedtager en afgørelse vedrørende aftalen i den form, i hvilken den er blevet indgået".
37. Endvidere udtalte Kommissionen, at "Rådets afgørelse begrænses til at gøre bestemmelserne i den fælles aftale, der er indgået mellem de pågældende arbejdsmarkedsparter, bindende for disse, således at aftalens tekst ikke vil indgå som en del af afgørelsen, men vil foreligge som bilag hertil".
38. Endelig meddelte Kommissionen, at "såfremt Rådet beslutter i overensstemmelse med de procedurer, der er fastsat i sidste afsnit i artikel 4, stk. 2, ikke at iværksætte aftalen i den form, den er indgået mellem arbejdsmarkedets parter, trækker Kommissionen sit forslag til afgørelse tilbage og undersøger muligheden for på grundlag af det udførte arbejde at fremsætte et forslag til retsakt på det pågældende område".
39. Kommissionen har derfor ikke inddraget aftalens tekst i sit forslag, men har vedlagt den som bilag hertil. Endvidere understreges det, at hvis Rådet skulle ændre rammeaftalen, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter, vil Kommissionen trække sit forslag tilbage.

i. Retsgrundlag

40. Ifølge artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken finder "iværksættelsen af aftaler, der indgås på fællesskabsplan, sted (...) i spørgsmål under artikel 2 efter fælles anmodning fra de underskrivende parter, ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen". Aftalen om deltidsarbejde falder ind under de arbejdsvilkår, som omhandles i artikel 2, stk. 1, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken. Dette emne hører ind under de områder, hvor Rådet kan træffe afgørelse med kvalificeret flertal. Følgelig er artikel 2, stk. 2, et passende retsgrundlag for Kommissionens forslag.
41. Denne artikel omtaler ikke høringen af Europa-Parlamentet i forbindelse med anmodninger til Kommissionen fra arbejdsmarkedets parter. Som Kommissionen har forpligtet sig til i nævnte meddelelse, har den holdt Europa-Parlamentet informeret om de forskellige faser i høringen af arbejdsmarkedets parter, og det får tilsendt dette forslag, så det i givet fald kan meddele Kommissionen og Rådet sin udtalelse. Det samme gælder for Det Økonomiske og Sociale Udvalg.

ii. Retsaktens form

42. Begrebet "afgørelse", som anvendes i artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, henviser til en af de bindende retsakter i traktatens artikel 189. Det er Kommissionen, der skal foreslå Rådet, hvilken af de tre bindende retsakter i den pågældende artikel (forordning, direktiv eller beslutning), der vil være mest hensigtsmæssig. I den pågældende sag er det i betragtning af arten (rammeaftale) og indholdet af teksten fra arbejdsmarkedets parter klart, at denne rammeaftale vil kunne anvendes indirekte og omsættes til medlemsstaternes nationale ret af medlemsstaterne eller arbejdsmarkedets parter. Den mest passende retsakt til gennemførelse heraf vil i dette tilfælde være et rådsdirektiv. Endvidere mener Kommissionen, at i lyset af indgåede forpligtelser bør aftalens tekst ikke indgå i afgørelsen, men vedlægges som bilag hertil.
43. Kommissionen har følgende kommentarer til de enkelte artikler i direktivforslaget:

artikel 1

Denne artikel begrænser sig til at iværksætte rammeaftalen mellem arbejdsmarkedets parter ved en rådsafgørelse, som anført i artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken.

artikel 2 - 6

Det fremgår af artikel 2, stk. 1, at direktivets bestemmelser kun indeholder mindstekrav og giver medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter mulighed for at vedtage strengere bestemmelser på det pågældende område.

Artikel 2, stk. 2, indeholder en standardklausul om, at medlemsstater, som når direktivet skal vedtages, allerede har et højere beskyttelsesniveau end det, der er sikret i rammeaftalen, som er vedlagt som bilag til direktivet, ikke kan forringe dette niveau. Den pågældende klausul henviser til det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagerne, som vedtages med fællesskabsdirektivet; men medlemsstaterne har stadig mulighed for at vedtage andre bestemmelser som følge af deres økonomiske og sociale politik, dog under overholdelse af mindstekravene i rammeaftalen. Det er under alle omstændigheder klart, at medlemsstaternes spillerum kun vedrører et beskyttelsesniveau, der ligger over den sokkel, der er sikret med direktivet.

Artikel 3 indeholder en klausul med forbud mod forskelsbehandling i overensstemmelse med den forpligtelse, som Kommissionen har påtaget sig i meddelelsen om racisme, fremmedhad og antisemitisme⁹. Der skal ligeledes i den forbindelse henvises til den højtidelige erklæring, der blev vedtaget af arbejdsmarkedets parter i Firenze i oktober 1995 om forebyggelse af racediskrimination og fremmedhad og om fremme af lige muligheder på arbejdspladsen.

⁹ KOM(95) 653, endelig udg. af 13. december 1995

I artikel 4 pålægges det medlemsstaterne at indføre sanktioner, som er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning. Som i alle juridiske systemer er det også i forbindelse med håndhævelse af fællesskabsretten vigtigt på den ene side at få alle, som har forpligtelser i henhold til den pågældende ret, til at undlade at overtræde bestemmelserne, og på den anden side at sørge for, at de, som ikke overholder dem, bliver behørigt straffet.

Artikel 5 og 6 indeholder de sædvanlige bestemmelser om gennemførelse i medlemsstaternes nationale ret.

Begrundelse for direktivet set i forhold til subsidiaritetsprincippet

44. Forslaget til Rådets direktiv om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået mellem UNICE, CEEP og EFS, er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet med hensyn til de to kriterier, dvs. nødvendighed og proportionalitet, sådan som de er beskrevet i artikel 3 B i Maastricht-traktaten.
45. Hvad angår det første kriterium, nødvendigheden af at Fællesskabet handler, så er det begrundet i og med, at arbejdsmarkedets parter i forbindelse med proceduren som foreskrevet i artikel 3 i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken er blevet enige om, at det er nødvendigt med en fællesskabsindsats på området, og at de har anmodet om, at deres aftale, som er indgået på fællesskabsplan, gennemføres ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag fra Kommissionen i medfør af artikel 4, stk. 2, i førnævnte aftale. Det skal endvidere understreges, at initiativet indgår som led i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen i december 1994 og opfølgningen heraf.
46. Hvad angår proportionalitetsprincippet, så imødekommer Rådets direktiv dette krav i og med, at det begrænser sig til at fastsætte de overordnede mål, der skal nås af medlemsstaterne, idet selve indholdet af direktivet ikke er fastsat af Fællesskabet, men af arbejdsmarkedets parter.

Konklusion

47. Rådet anmodes om at vedtage direktivforslaget om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået mellem UNICE, CEEP og EFS.

FORSLAG TIL RÅDETS DIREKTIV

om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde,

der er indgået af UNICE, CEEP og EFS

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er bilag til protokollen (nr. 14) om social- og arbejdsmarkedspolitikken, som igen er bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 4, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹⁰, og

ud fra følgende betragtninger:

Med udgangspunkt i protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, er medlemsstaterne, bortset fra Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, i det følgende benævnt "medlemsstaterne", som ønsker at få iværksat socialpagten af 1989, blevet indbyrdes enige om en aftale om social- og arbejdsmarkedspolitikken;

arbejdsmarkedets parter kan i henhold til artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken i fællesskab anmode om, at aftaler, der indgås på fællesskabsplan, bliver iværksat ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen;

i punkt 7 i fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, er det blandt andet fastsat, at "etableringen af det indre marked skal føre til en forbedring af arbejdstagernes leve- og arbejdsvilkår inden for Det Europæiske Fællesskab. Dette skal opnås ved indbyrdes tilnærmelse på et stadigt stigende niveau af disse vilkår, bl.a. med hensyn til (...) andre former for arbejde end tidsbegrænset arbejde, såsom tidsbegrænset arbejde, deltidsarbejde, vikararbejde og sæsonarbejde";

Rådet har hverken været i stand til at træffe en afgørelse om forslaget til Rådets direktiv vedrørende konkurrenceforvridninger i forbindelse med visse ansættelsesforhold¹¹, som ændret¹² eller forslaget til Rådets direktiv om arbejdsvilkårene i forbindelse med visse ansættelsesforhold¹³;

¹⁰ EFT C

¹¹ EFT C 224 af 8.9.1990, s. 6

¹² KOM (90) 533, endelig udg., EFT C 305 af 5.12.1990, s. 8

¹³ EFT C 224 af 8.9.1990, s. 4

i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen understreges det, at det er nødvendigt at træffe foranstaltninger med henblik på at fremme beskæftigelse og lige muligheder for kvinder og mænd, og det henstilles, at der træffes foranstaltninger, som tager sigte på "fremme af vækstens evne til at øge beskæftigelsen gennem en mere fleksibel tilrettelægge af arbejdet, således at der både tages hensyn til arbejdstagernes ønsker og de konkurrencemæssige krav";

Kommissionen har i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken konsulteret arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan om de mulige retningslinjer for en fællesskabsindsats vedrørende fleksibel arbejdstid og arbejdstagernes sikkerhed;

Kommissionen har efter denne konsultation ment, at en fællesskabsindsats var ønskelig, og har derpå igen konsulteret arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan om indholdet af det påtænkte forslag i overensstemmelse med artikel 3, stk. 3, i den pågældende aftale;

de generelle tværfaglige organisationer [Sammenslutningen af Industri- og Arbejdsgiverorganisationer i Europa (UNICE), Det Europæiske Center for Offentlige Virksomheder (CEEP) og Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS)] har ved et fælles brev af 19. juni 1996 meddelt Kommissionen, at de ønskede at indlede den proces, der er omhandlet i artikel 4 i den pågældende aftale; de anmodede ved et fælles brev af 12. marts 1997 Kommissionen om en yderligere frist på tre måneder; Kommissionen indrømmede dem en sådan frist;

omtalte tværfaglige organisationer indgik den 6. juni 1997 en rammeaftale vedrørende deltidsarbejde, og de har fremsendt en fælles anmodning til Kommissionen og bedt om, at rammeaftalen iværksættes ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen, som det er fastsat i artikel 4, stk. 2, i den pågældende aftale;

Rådet har i sin resolution af 6. december 1994 om visse perspektiver for en social- og arbejdsmarkedspolitik for Den Europæiske Union: Bidrag til økonomisk og social konvergens i Unionen¹⁴ anmodet arbejdsmarkedets parter om at være sig bevidst, at de selv har mulighed for at indgå overenskomster, eftersom de som regel er tættere på de sociale og arbejdsmarkedsmæssige problemer og den sociale og arbejdsmarkedsmæssige virkelighed;

de underskrivende parter har ønsket at indgå en rammeaftale om deltidsarbejde og har opregnet de generelle principper og minimumskraverne for deltidsarbejde; de har givet udtryk for, at de er villige til at skabe en generel ramme, som skal have til formål at sikre, at der ikke diskrimineres mod deltidsansatte, og medvirke til at fremme mulighederne for deltidsarbejde på et grundlag, der er acceptabelt for såvel arbejdsgiverne som arbejdstagerne; aftalen vedrører arbejdsvilkårene for arbejdstagere på deltid; de har tilkendegivet, at de har til hensigt at overveje, om det er nødvendigt med lignende aftaler for andre fleksible arbejdsformer;

arbejdsmarkedets parter har villet lægge særlig vægt på deltidsarbejde, men har samtidig tilkendegivet, at de har til hensigt at overveje, om det er nødvendigt med lignende aftaler for andre fleksible arbejdsformer;

¹⁴ EFT C 368 af 23.12.1994, s. 6

i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Amsterdam har stats- og regeringscheferne for Den Europæiske Union givet udtryk for, at de er yderst tilfredse med den aftale, som arbejdsmarkedets parter har indgået om deltidsarbejde;

en passende retsakt til gennemførelse af rammeaftalen er et direktiv fra Rådet som anført i artikel 189 i traktaten om oprettelse af Det Økonomiske Fællesskab; direktivet er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for medlemsstaterne, men overlader det til dem at bestemme form og midler;

i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet og princippet om proportionalitet, som er nævnt i traktatens artikel 3 B, kan målene for direktivet ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor bedre gennemføres på fællesskabsplan; direktivet begrænser sig til det minimum, der er nødvendigt for at nå målene, og overskrider ikke det, der er nødvendigt herfor;

Kommissionen har i overensstemmelse med sin meddelelse af 14. december 1993 om gennemførelsen af protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken¹⁵ og sin meddelelse af 18. september 1996 om udviklingen af den sociale dialog på fællesskabsplan¹⁶ udarbejdet sit forslag til Rådets direktiv under hensyntagen til de kontraherende parters repræsentative status, deres mandat samt lovmæssigheden af hver enkelt bestemmelse i rammeaftalen;

Kommissionen har udarbejdet sit forslag til direktiv under iagttagelse af artikel 2, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, hvori det hedder, at det i social- og arbejdsmarkedsløvgivningen skal "undgå at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder";

Kommissionen har i overensstemmelse med sin meddelelse af 14. december 1993 om gennemførelsen af protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken informeret Europa-Parlamentet og sendt det rammeaftalens tekst vedlagt forslaget til direktiv samt begrundelsen;

Kommissionen har ligeledes informeret Det Økonomiske og Sociale Udvalg og sendt det rammeaftalens tekst vedlagt forslaget til direktiv samt begrundelsen;

direktivet indeholder mindstekrav, hvilket giver medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter mulighed for at indføre gunstigere bestemmelser;

gennemførelsen af direktivet kan ikke berettige til forringelse af den nuværende situation i den enkelte medlemsstat;

i fællesskabspagten om arbejdstagernes grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder anerkendes betydningen af at bekæmpe alle former for forskelsbehandling, herunder forskelsbehandling på grund af køn, hudfarve, race, religiøs, politisk eller anden overbevisning;

¹⁵ KOM (93) 600 af 14. december 1993

¹⁶ KOM (96) 448 af 18. september 1996

i artikel F, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union hedder det, at "Unionen respekterer de grundlæggende rettigheder, således som de garanteres ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, og således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, som generelle principper for fællesskabsretten;

medlemsstaterne kan efter fælles anmodning fra arbejdsmarkedets parter overlade det til dem at gennemføre nærværende direktiv, under forudsætning af at de træffer alle de nødvendige foranstaltninger for på et hvilket som helst tidspunkt at være i stand til at sikre de resultater, der er foreskrevet i det pågældende direktiv;

iværksættelsen af rammeaftalen bidrager til gennemførelse af de mål, der er omhandlet i artikel 1 i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Iværksættelse af rammeaftalen

Nærværende direktiv har til formål at iværksætte rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der blev indgået den 6. juni 1997 mellem de generelle tværfaglige organisationer (UNICE, CEEP og EFS), og som er vedlagt som bilag.

Artikel 2

Mindstekrav

1. Medlemsstaterne kan bevare eller indføre bestemmelser, der er gunstigere end dem, der er fastsat i nærværende direktiv.

2. Iværksættelsen af dette direktiv er under ingen omstændigheder en tilstrækkelig begrundelse til at forringe det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagerne på det område, der dækkes af direktivet, dette uanset

- medlemsstaternes og/eller arbejdsmarkedets parter ret til under hensyn til situationens udvikling at udarbejde love og administrative eller kontraktmæssige bestemmelser, som er anderledes i forhold til dem, som er gældende på det tidspunkt, hvor direktivet vedtages,
- anvendelsen af den som bilag hertil knyttede aftales bestemmelse 5.1, under forudsætning af, at det i bestemmelse 4.1 omhandlede princip om ikke forskelsbehandling overholdes,

forudsat at mindstekravene i nærværende direktiv bliver overholdt.

Artikel 3

Ikke-forskelsbehandling

Når medlemsstaterne vedtager bestemmelser med henblik på at iværksætte nærværende direktiv, skal de forbyde enhver form for forskelsbehandling på grundlag af race, køn, etnisk oprindelse, religion og tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Artikel 4

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale gennemførelsesbestemmelser til nærværende direktiv og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre iværksættelsen heraf. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen disse bestemmelser senest på den i artikel 5 nævnte dato samt enhver senere ændring, som vedrører dem, snarest muligt.

Artikel 5

Gennemførelse

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme nærværende direktiv senest to år efter dets vedtagelse eller sikrer sig senest denne dato, at arbejdsmarkedets parter har indført de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej, idet medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger for på et hvilket som helst tidspunkt at være i stand til at sikre de resultater, der er foreskrevet i dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Medlemsstaterne kan om nødvendigt for at tage hensyn til særlige vanskeligheder eller til gennemførelse af kollektive overenskomster disponere over maksimalt et år yderligere.

De skal straks underrette Kommissionen om disse forhold.

Når medlemsstaterne vedtager de i stk. 1 nævnte bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til nærværende direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 6

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i, den

På Rådets vegne

Formand

Europæisk rammeaftale om deltidsarbejde

Indledning

Denne rammeaftale er et bidrag til den overordnede europæiske beskæftigelsesstrategi. Deltidsarbejde har haft en betydelig indvirkning på beskæftigelsen i de senere år. Af denne grund har parterne bag aftalen givet denne type arbejde en høj grad af opmærksomhed. Det er parternes hensigt at overveje behovet for tilsvarende aftaler i relation til andre typer af fleksibelt arbejde.

I erkendelse af de forskellige forhold i medlemsstaterne samt af, at deltidsarbejde er særlig udbredt i visse sektorer og aktiviteter, fastlægger denne aftale de generelle principper og minimumsforskrifter i relation til deltidsarbejde. Aftalen illustrerer parternes ønske om at etablere en generel ramme for fjernelse af forskelsbehandling af deltidsansatte og bistå udviklingen af mulighederne for deltidsarbejde på et grundlag, der er acceptabelt for arbejdsgivere og arbejdstagere.

Denne aftale vedrører ansættelsesvilkårene for deltidsansatte, idet det erkendes, at anliggender vedrørende lovpligtig social sikring besluttet af medlemsstaterne. I relation til princippet om ligebehandling har aftalens parter bemærket sig udtalelsen om beskæftigelse fra Det Europæiske Råds møde i Dublin i december 1996, hvori Rådet bl.a. understregede behovet for at gøre sociale sikringsordninger mere beskæftigelsesvenlige ved at "udvikle socialsikringsystemer, der kan tilpasses nye arbejdsmønstre og give en passende social beskyttelse til de berørte personer". Denne aftales parter finder, at denne erklæring bør realiseres.

EFS, UNICE og CEEP anmoder Kommissionen om at forelægge denne rammeaftale for Rådet, således at Rådet ved en afgørelse gør disse forskrifter bindende i de medlemsstater, der har underskrevet aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er knyttet som bilag til protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, som igen er knyttet som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Parterne til denne aftale anmoder Kommissionen om i sit forslag om iværksættelse af aftalen at bede medlemsstaterne sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme Rådets afgørelse senest to år efter vedtagelsen eller sikre sig¹, at arbejdsmarkedets parter inden udgangen af denne periode har indført de nødvendige foranstaltninger ad aftalemæssig vej. Medlemsstaterne kan om nødvendigt for at tage hensyn til særlige vanskeligheder eller til gennemførelse ved kollektiv overenskomst råde over maksimalt et år yderligere for at efterkomme denne afgørelse.

¹ Jf. art. 2, stk 4, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken

Uden at det berører de nationale domstoles og Domstolens beføjelser, anmoder parterne til denne aftale om, at ethvert spørgsmål, der vedrører fortolkningen af denne aftale på europæisk plan i første omgang af Kommissionen henvises til parterne med henblik på afgivelse af en udtalelse herom.

1. Generelle betragtninger

1. Under henvisning til aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er knyttet som bilag til protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, som igen er knyttet som bilag til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig art. 3, stk 4, og art. 4, stk 2, og ud fra følgende betragtninger:
2. I henhold til art. 4, stk 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken kan iværksættelsen af aftaler, der indgås på fællesskabsplan finde sted efter fælles anmodning fra de underskrivende parter ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen.
3. I sit andet høringsdokument vedrørende fleksibilitet i arbejdstiden og sikring af arbejdstagere bekendtgjorde Kommissionen sin hensigt om at foreslå en fællesskabsretsakt.
4. Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Essen understregede behovet for foranstaltninger til fremme af såvel beskæftigelsen som ligestillingen for mænd og kvinder og opfordrede til foranstaltninger med sigte på "fremme af vækstens evne til at øge beskæftigelsen gennem en mere fleksibel tilrettelæggelse af arbejdet, således at der både tages hensyn til arbejdstagerens ønsker og de konkurrencemæssige krav".
5. Denne aftales parter lægger vægt på foranstaltninger, der letter adgangen til deltidsarbejde for mænd og kvinder med henblik på forberedelse til pensionering, forening af arbejds- og familieliv samt udnyttelse af uddannelsesmuligheder med henblik på forbedring af deres kvalifikationer og karrieremuligheder til gensidig fordel for arbejdsgivere og arbejdstagere og på en måde, som understøtter virksomhedernes udvikling.
6. Denne aftale overlader det til medlemsstaterne og til arbejdsmarkedets parter at tage stilling til gennemførelsesbestemmelserne til efterlevelse af disse generelle principper, minimumsforskrifter og bestemmelser, således at der kan tages hensyn til forholdene i den enkelte medlemsstat.
7. Denne aftale tager hensyn til, at det er nødvendigt at forbedre social- og arbejdsmarkedspolitikken, at fremme fællesskabsøkonomiens konkurrenceevne og at undgå at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder.

8. Arbejdsmarkedets parter er bedst placeret til at finde løsninger, som imødekommer arbejdsgivernes og arbejdstagernes behov, og der bør følgelig overdrages dem en speciel rolle i forbindelse med gennemførelsen og anvendelsen af denne aftale.

har de underskrivende parter indgået følgende aftale:

II. Indhold

Formål

Formålet med nærværende rammeaftale er:

- § 1. a. at skabe grundlag for en fjernelse af forskelsbehandling af deltidsansatte og en forbedring af kvaliteten af deltidsarbejde,
- b. at lette udviklingen af deltidsarbejde på frivillig basis og bidrage til en fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden på en måde, der tager hensyn til behovene hos arbejdsgivere og arbejdstagere.

Anvendelsesområde

- § 2. 1. Denne aftale finder anvendelse på alle deltidsansatte, der har en ansættelseskontrakt eller et ansættelsesforhold, som er defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat.
2. Medlemsstaterne kan, efter høring af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis, og/eller arbejdsmarkedets parter kan på passende niveau i overensstemmelse med national arbejdsmarkedspraksis af objektive grunde helt eller delvist undtage deltidsansatte, der arbejder som løst ansatte, fra denne aftales bestemmelser. Sådanne undtagelser bør tages op til overvejelse med jævne mellemrum med henblik på at fastlægge, om de objektive grunde herfor stadig er til stede.

Definitioner

- § 3. 1. For så vidt angår denne aftale, henviser udtrykket "deltidsansat" til en ansat, hvis normale arbejdstid, beregnet på en ugentlig basis eller i gennemsnit over en ansættelsesperiode på op til et år, er lavere end den normale arbejdstid for en sammenlignelig fuldtidsansat.
2. For så vidt angår denne aftale, betyder udtrykket "en sammenlignelig fuldtidsansat" en fuldtidsansat i samme virksomhed, der har samme type ansættelseskontrakt eller ansættelsesforhold, og som er involveret i samme eller tilsvarende arbejde/be-

skæftigelse, idet der tages hensyn til andre forhold, der kan omfatte anciennitet, kvalifikationer/færdigheder.

3. Hvor der ikke findes nogen sammenlignelig fuldtidsansat i samme virksomhed, skal sammenligningen ske ved henvisning til den kollektive aftale, der finder anvendelse, ellers skal sammenligning ske i overensstemmelse med national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis.

Princippet om ligebehandling

- § 4. 1. Hvad angår ansættelsesvilkår, må deltidsansatte ikke behandles på en mindre gunstig måde end sammenlignelige fuldtidsansatte, udelukkende fordi de arbejder på deltid, medmindre forskelsbehandlingen er begrundet i objektive forhold.
2. Hvor det er hensigtsmæssigt, gælder princippet om pro rata temporis.
 3. Gennemførelsesbestemmelserne til efterlevelse af denne artikel defineres af medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter under hensyntagen til fællesskabsret, national ret, kollektive aftaler og praksis.
 4. Når det er berettiget af objektive grunde, kan medlemsstaterne, efter høring af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med national lovgivning eller praksis, og/eller arbejdsmarkedets parter kan, hvor det er hensigtsmæssigt, gøre adgangen til særlige ansættelsesvilkår afhængig af betingelser såsom anciennitet, arbejdstid eller indtjening. Betingelser i relation til deltidsansattes adgang til særlige ansættelsesvilkår bør tages op til overvejelse med jævne mellemrum under hensyntagen til princippet om ligebehandling som anført i art. 4, stk 1.

Muligheder for deltidarbejde

- § 5. 1. I relation til denne aftales art. 1 og princippet om ligebehandling mellem deltids- og fuldtidsansatte
- a) bør medlemsstaterne, efter høring af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med national lovgivning eller praksis, identificere og tage op til overvejelse hindringer af juridisk eller administrativ art, der kan begrænse mulighederne for deltidarbejde, og hvor det er hensigtsmæssigt fjerne disse hindringer,
 - b) bør arbejdsmarkedets parter, inden for deres kompetenceområde og via de i kollektive aftaler fastsatte procedurer, identificere og tage op til overvejelse hindringer, der kan begrænse mulighederne for deltidarbejde, og hvor det er hensigtsmæssigt fjerne disse hindringer.

2. En arbejdstagers afvisning af at blive overført fra fuldtids- til deltidsarbejde eller omvendt bør ikke i sig selv repræsentere en gyldig begrundelse for afskedigelse, uden at dette berører muligheden for afskedigelse i overensstemmelse med national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis af øvrige årsager, der måtte opstå som følge af den berørte virksomheds driftskrav.
3. Så vidt muligt bør arbejdsgiverne tage op til overvejelse:
 - a) Anmodninger fra arbejdstagerne om overførsel fra fuldtids- til deltidsarbejde, der bliver ledig i virksomheden.
 - b) Anmodninger fra arbejdstagerne om overførsel fra deltids- til fuldtidsarbejde eller om en forøgelse af deres arbejdstid, hvis muligheden opstår.
 - c) Tilvejebringelse af rettidig information om ledige deltids- og fuldtidsstillinger i virksomheden med henblik på at lette overførsel fra fuld tid til deltid eller omvendt.
 - d) Foranstaltninger til lettelse af adgangen til deltidsarbejde på alle niveauer i virksomheden, herunder faglærte stillinger og lederstillinger, og hvor det er hensigtsmæssigt til lettelse af deltidsansattes adgang til erhvervsfaglig uddannelse med henblik på at øge deres karrieremuligheder og erhvervsfaglige mobilitet.
 - e) Tilvejebringelse af hensigtsmæssig information om deltidsarbejde i virksomheden til eksisterende organer, der repræsenterer arbejdstagerne.

Afsluttende bestemmelser

- § 6.
1. Medlemsstaterne og/eller arbejdsmarkedets parter kan opretholde eller indføre bestemmelser, der er gunstigere end dem, der er fastsat i denne aftale.
 2. Gennemførelsen af bestemmelserne i denne aftale udgør ikke en gyldig begrundelse for at sænke det generelle niveau for beskyttelse af arbejdstagerne på det område, der dækkes af denne aftale. Dette berører ikke medlemsstaternes og/eller arbejdsmarkedets parter ret til under hensyn til udviklingen at udarbejde afvigende love og administrative eller aftaleretlige bestemmelser og berører ikke anvendelsen af art. 5, stk 1, så længe princippet om ligebehandling som udtrykt i art. 4, stk 1, efterleves.
 3. Denne aftale berører ikke arbejdsmarkedets parter ret til på det relevante plan, herunder på europæisk plan, at indgå aftaler om tilpasning og/eller supplerung af bestemmelserne heri på en måde, der tager højde for de berørte parter specifikke behov.

4. Denne aftale berører ikke eventuelle mere specifikke fællesskabsbestemmelser og i særdeleshed fællesskabsbestemmelser vedrørende ligebehandling eller ligestilling for mænd og kvinder.
5. Forebyggelse og behandling af tvister og klager som følge af anvendelsen af denne aftale sker i overensstemmelse med national ret, kollektive aftaler og gældende praksis.
6. De underskrivende parter tager denne aftale op til revision fem år efter datoen for Rådets afgørelse, såfremt en af aftalens parter anmoder herom.

KONSEKVENSANALYSE

FORSLAGETS KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE OG ISÆR FOR SMÅ OG MELLEMLIGE VIRKSOMHEDER (SMV)

Forslagets titel:

Forslag til Rådets direktiv om rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde, der er indgået af UNICE, CEEP og EFS

Forslaget

1. Subsidiaritetsprincippet taget i betragtning hvorfor er det nødvendigt med en fællesskabslovgivning på området, og hvad er hovedmålene herfor?

Formålet med nærværende direktiv er, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken, der er bilag til traktaten, at gennemføre rammeaftalen vedrørende deltidsarbejde. Ifølge denne artikel er det muligt at iværksætte aftaler, der er indgået mellem arbejdsmarkedets parter, ved en afgørelse, som Rådet træffer på forslag af Kommissionen. De underskrivende parter har i fællesskab bedt Kommissionen om at forelægge Rådet et forslag. Kommissionen har i overensstemmelse med sin meddelelse om gennemførelse af protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken¹⁷ foretaget en tredobbelt analyse af aftalen. Kommissionen mener, at alle betingelser er opfyldt (de underskrivende parter er repræsentative; bestemmelserne i aftalen er lovgyldige, og de specifikke bestemmelser vedrørende SMV er overholdt), og at forslaget til Rådets direktiv bør vedtages. Det Europæiske Råd i Amsterdam var i øvrigt yderst tilfreds med indgåelsen af denne aftale.

Konsekvenser for virksomhederne

2. *Hvem vil blive berørt af forslaget?*

Alle virksomheder og alle arbejdstagere vil kunne blive berørt af rammeaftalen, uafhængig af aktivitetssektor og af virksomhedens størrelse.

3. *Hvilke foranstaltninger skal virksomhederne træffe for at efterleve forslaget?*

Som anført i rammeaftalens artikel 1, skal virksomhederne:

- sikre, at der ikke diskrimineres mod arbejdstagere på deltid,
- fremme muligheden for deltidsarbejde på et frivilligt grundlag og bidrage til en fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden, således at der tages hensyn til såvel arbejdsgivernes som arbejdstagernes behov.

Flere artikler henviser til lovgivningen, til kollektive overenskomster eller national praksis og/eller til arbejdsmarkedets parter på et hensigtsmæssigt niveau samtidig med, at der gives et stort spillerum på virksomhedsniveau. I begrundelsens punkt 24-29 beskrives det nøje, hvordan bestemmelserne om SMV er overholdt.

¹⁷ KOM(93) 600 endelig udg.

4. *Hvilke økonomiske virkninger kan forslaget få?*

Indførelsen af rammeaftalen om deltidsarbejde bidrager også til gennemførelsen af det andet prioriterede område, der blev fastsat af Det Europæiske Råd i Essen - indførelse af nye fleksible former for arbejdstilrettelæggelse. Denne fleksibilitet skal imødekomme behovene hos de virksomheder, som over for den internationale konkurrence må øge deres konkurrenceevne. Der skal ligeledes tages hensyn til arbejdstagernes interesser, således at de pågældende får mulighed for i højere grad at tilpasse deres arbejdstid til deres behov. En aftale herom mellem arbejdsmarkedets parter, som er resultatet af forhandlinger mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, synes at være det, der er mest hensigtsmæssigt til at forene de to parter interesser.

Medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter bør identificere og undersøge de hindringer, der kan begrænse mulighederne for deltidsarbejde og i givet fald fjerne dem. Derved bidrages der til en mere fleksibel opbygning af arbejdsmarkedet, og man fremmer vækstens evne til at øge beskæftigelsen.

5. *Indeholder forslaget foranstaltninger, som tager hensyn til den specifikke situation i små og mellemstore virksomheder (begrænsede eller anderledes krav, etc)?*

Jf. punkt 24-29 i begrundelsen til forslaget.

Høring

6. *Listen over organisationer, som er blevet hørt om forslaget, og som har fremført væsentlige elementer i deres forslag.*

Alle repræsentative organisationer¹⁸ havde mulighed for at udtale sig i forbindelse med den første høring. Kommissionen inviterede dem også til en høring om rammeaftalen. Med hensyn til deres holdning henvises der til punkt 20-23 i begrundelsen.

¹⁸ I overensstemmelse med meddelelsen om gennemførelsen af protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken - KOM (93) 600 af 14. december 1993

ISSN 0254-1459

KOM(97) 392 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

04 05 06

Katalognummer : CB-CO-97-430-DA-C

ISBN 92-78-23807-4

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

L-2985 Luxembourg